

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobci: a) **K. K.**, narozená dne X,
b) **nezletilý M. K.**, narozený dne X,
oba státní příslušností X, bytem X, X,
oba zastoupeni advokátem JUDr. Miroslavem Mlčákem, sídlem
Pod Hůrkou 758, Klatovy,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-430/ZA-ZA11-LE26-2018 ze dne
5. 11. 2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobci dne 20. 5. 2018 podali žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. K žádosti žalobkyně a) uvedla následující: od roku 2016 do roku 2018 byla na Ukrajině členkou politického subjektu Hnutí nových sil. Do České republiky i se synem, tj.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K..

žalobcem b), přicestovala v květnu 2018, a to z důvodu pronásledování ukrajinskou vládou kvůli politickým názorům, které žalobkyně a) zastávala, především pro své úsilí o vyvolání impeachmentu tehdejšího ukrajinského prezidenta Petra Porošenka. V roce 2016 získala vízum od Polské republiky. Žalobce b) nebyl nikdy nositelem žádného pobytového oprávnění. Manžel žalobkyně a) žije a pracuje v Litevské republice.

2. Naříkaným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobcům mezinárodní ochranu. Jejich argumentům v azylovém řízení scházely důkazy a konzistence. Nynější obecné poměry na Ukrajině ani konkrétní poměry žalobců nesvědčí azylově relevantním důvodům.
3. Proti rozhodnutí žalovaného žalobci brojili žalobou. V ní zdůraznili, že žalobkyně a) jako aktivní členka Hnutí nových sil byla na Ukrajině pronásledována. Obávala se o svoji bezpečnost a bezpečnost žalobce b). Uvedené hnutí vystupovalo proti bývalé vládě a prezidentovi na Ukrajině. Žalobkyně a) se zúčastnila protivládních protestů. Za tyto aktivity byla napadána. Žalobci se skutkovými a na ně navazujícími právními závěry žalovaného nesouhlasili, a pokládali proto rozhodnutí ve věci za nezákonné. I pokud by žalovaný nezaznamenal důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu, bylo namístě, již s ohledem na skutečnost, že žalobce b) přicestoval do České republiky ve velmi útlém věku (tzn. důvod hodný zvláštního zřetele), udělit oběma žalobcům mezinárodní ochranu podle § 14 zákona o azylu, tedy z humanitárních důvodů. Dále měli žalobci minimálně nárok na udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu.
4. Žalovaný ve vyjádření uvedl, že domáhání se mezinárodní ochrany dle § 12 zákona o azylu bylo v dané věci irelevantní. Žalobkyně a) se z důvodu své tvrzené angažovanosti v Hnutí nových sil obávala o své zdraví a zdraví žalobce b). Usilovala totiž o odvolání někdejšího prezidenta Ukrajiny Petra Porošenka. Nyní však má Ukrajina novou hlavu státu. Ve druhém kole prezidentských voleb v dubnu 2019 zvítězil, právě nad Porošenkem, Volodymyr Zelenskyj. Naplnil se cíl, který Hnutí nových sil prosazovalo. Zároveň nastala příznivější situace pro Hnutí nových sil. V květnu 2019 stávající prezident Ukrajiny Zelenskyj vrátil občanství Michailu Saakašvilimu, zakladateli Hnutí nových sil. Současně Saakašviliho označil za skvělého diplomata schopného v ukrajinské vládě zastávat významnou pozici. Hnutí nových sil náleží v rámci ukrajinské politické soutěže aktuálně postavení rovnocenné se zbytkem aktérů, a nedochází k perzekuci či jinému negativnímu chování vůči jeho členům. Pokud by snad žalobci tvrdili jinak, museli by to náležitě prokázat. K námitce o neudělení humanitárního azylu z důvodu útlého věku žalobce b) žalovaný uvedl, že sám o sobě tento argument nezakládá důvod hodný zvláštního zřetele s možností aplikace humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Žalobkyně a) je dospělou, svéprávnou a práceschopnou osobou a ona i její syn jsou zdravotně v pořádku. V napadeném rozhodnutí se žalovaný důvody pro udělení (resp. neudělení) humanitárního azylu zabýval dostatečně obsáhle a ve vztahu k případu zcela věcně a specificky.

Posouzení věci

5. Žaloba není důvodná. Rozhodnutí žalované je založeno na dvou okruzích úvah: (1) že důvody uvedené žalobkyní jsou jen omezeně důvěryhodné a bez dalšího nepředstavují důvody pro udělení mezinárodní ochrany, a také, že (2) tyto důvody se vztahují k politické situaci na přelomu roků 2017 a 2018, které se změnila s volbou nového prezidenta Volodymyra Zelenského. Zejména druhý okruh úvah žalobci v žalobě prakticky nerozporovali a při ústním jednání výslovně konstatovali, že je rozporovat ani nebudou.

Obecná východiska pro posouzení věci

6. Řízení o mezinárodní ochraně se vyznačuje tím, že (1) je v něm často nutno rozhodovat za situace důkazní nouze, (2) jde o prospektivní rozhodování (tj. posuzuje se riziko pronásledování či vážné újmy v budoucnu) a (3) nesprávné rozhodnutí má pro stěžovatele obzvláště závažné důsledky. Těmto specifickým řízení o mezinárodní ochraně odpovídá i důkazní standard a rozložení důkazního břemene (např. rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008-70 ze dne 30. 9. 2008, č. 1749/2009 Sb. NSS).
7. Břemeno tvrzení stíhá v řízení o mezinárodní ochraně žadatele. Klíčovou roli má pohovor s žadatelem o mezinárodní ochranu, v jehož rámci jsou povinnosti rozloženy mezi žadatelem i žalovaného. Žalovaný musí umožnit žadateli předložit v úplnosti důvody žádosti, a to mj. vhodně kladenými a neutrálními otázkami. Žadatel je naopak povinen předložit co nejdříve všechny náležitosti potřebné k doložení žádosti o mezinárodní ochranu, odpovídat na otázky a jinak spolupracovat se žalovaným v průběhu pohovoru. Následně musí žalovaný nejprve posoudit, které skutečnosti a tvrzení jsou pro konkrétní žádost o mezinárodní ochranu relevantní. Poté, co určí relevantní skutečnosti a tvrzení, postupuje na základě získaných informací (z pohovoru i z jiných důkazů) žalovaný dvojím způsobem. Pokud je žadatel nevěrohodný ve všech relevantních aspektech žádosti o mezinárodní ochranu, žalovaný se nemusí dále hodnocením jednotlivých tvrzení a skutečností zabývat.
8. Jinak ovšem žalovaný musí posoudit jednotlivá tvrzení a skutečnosti. Prokazovat jednotlivé skutečnosti je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k žádosti maximální možné množství důkazů (včetně aktuálních a relevantních informací o zemi původu), a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, které je podporují. Rozhoduje-li žalovaný za důkazní nouze, je stěžejním důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele.
9. Důkazní standardem je při posuzování jednotlivých tvrzení i celé žádosti o azyl je požadavek přiměřené pravděpodobnosti nežádoucího důsledku návratu do země původu, tj. bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamena to, že pravděpodobnost, že nežádoucí důsledek nastane, musí být nutně vyšší než pravděpodobnost, že nenastane, nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.
10. Těmto požadavkům napadené rozhodnutí žalovaného dostalo.

Důvody pro udělení azylu

11. V řízení zůstaly nevysvětleny nekonzistentnosti ve výpovědi žalobkyně, která se například měla v začátku října 2017 účastnit protestních pochodů, v půlce téhož měsíce byla napadena při sbírání podpisů (ovšem není jasné, zda výsledkem tohoto napadení bylo odebrání elektronických nosičů dat, nebo pouze podpisů, žalobkyně při pohovorech 23. 5. 2018 a 17. 1. 2019 nevypověděla shodně). Následně dne 22. 10. 2017 žalobkyně vstoupila na území ČR, kde se 12. 11. 2017 vdala, a pak se po 12. 12. 2017 vrátila zpět na Ukrajinu vzdor údajnému pronásledování Národní gardou. Tuto návštěvu České republiky žalobkyně údajně nedopatřením zapomněla zmínit přes výslovný dotaz správního orgánu. Stejně tak v řízení nebylo vysvětleno, proč žalobkyně předložila článek o napadení poslance Hnutí nových sil jiným poslancem z konkurenčního hnutí, když slibovala

předložit článek o napadení kolegyně příslušníky Národní gardy příslušející k ministerstvu vnitra.

12. Přes tyto nedostatky snižující důvěryhodnost výpovědi žalobkyně žalovaný nekonstatoval, že by šlo o výpověď nevěrohodnou ve všech aspektech, a v zásadě se vypořádal s jednotlivými tvrzeními žalobkyně.
13. Hodnocení některých tvrzení žalobkyně ze strany žalovaného lze bez dalšího přijmout a v podrobnostech na ně odkázat: žalovaný se dostatečně vypořádal s povahou napadení v říjnu roku 2017 na str. 9 napadeného rozhodnutí.
14. Stěží lze ovšem akceptovat vypořádání napadení z ledna 2018 a vyloupení bytu. Žalovaný v této souvislosti totiž neuvedl žádnou hodnotící úvahu, která by podporovala jeho závěr, že tyto incidenty (skutkově nerozporované) nemají znaky pronásledování. Žalovaný totiž pominul pravidla rozložení důkazní povinnosti popsané výše v odst. 8 tohoto rozsudku a ustrnul na konstatování, že jde pouze nepodložené domněnky, které žalobkyně nebyla schopna nijak prokázat. Jednak v řízení nemá prokazovat pouze žalobkyně, jinak žalovaný zcela pominul informace o situaci na Ukrajině, které se opakovaně zmiňují o narušování politických shromáždění:
 - V informaci Odboru azylové a migrační politiky ze 17. 12. 2018 k Hnutí nových sil je výslovně zmíněno zatýkání členů strany na demonstracích.
 - Ve zprávě Freedom House z ledna 2018 je výslovně zmíněno násilné narušování politických shromáždění nestátními aktéry a potyčky mezi demonstranty a policisty na protivládních demonstracích pod vedením Michaila Saakašviliho.
 - V informacích Odboru azylové a migrační politiky z 25. 4. 2019 a 14. 9. 2018 je výslovně zmíněno rekrutování příznivců extrémních pravicových skupin mimo jiné do složek Ministerstva vnitra tzv. Národních gard.

Přestože tedy podklady pro rozhodnutí obsahují informaci o možném narušování opozičních demonstrací státními i nestátními aktéry a přestože žalovaný nerozporoval, že žalobkyně byla účastna jednoho politicky motivovaného incidentu v říjnu 2017 (ve prospěch tehdejšího prezidenta, v neprospěch opozičního Hnutí nových sil), žalovaná – bez jakéhokoli hodnocení – nespátřuje žádnou souvislost s (opět skutkově nerozporovanými) incidenty z ledna 2018. Za pronásledování žalovaná nepovažuje ani sledování z civilního vozu, neboť auto „pouze stálo před bytem“ a žalobkyně „nedoložila, že se pohyb auta týkal její osoby“. Kromě toho, že zde žalovaná pomíjí výpověď z 23. 5. 2018, podle níž posádka vozu měla sledovat i manžela a rodiče žalobkyně, nelze ani v základu akceptovat konstatování, že tím „nebyla naprosto žádným způsobem porušena základní lidská práva“. Politicky motivovaný zájem o *životy těch druhých* tohoto typu je naopak typickým protiprávním zásahem do soukromého života. K tomu přistupuje skutečnost, že žalovaný místy označuje vyloupení/domovní prohlídku bytu žalobkyně jako „domnělé“ (str. 15 napadeného rozhodnutí), opět bez jakéhokoli vysvětlení, a celkově snižuje závažnost údajných obav žalobkyně tím, že se v prosinci 2017 na Ukrajinu dobrovolně vrátila, ač k závažnějším incidentům údajně došlo až v lednu 2018 (napadení těhotné ženy ústící v předčasný porod je zavrženíhodné jednání ohrožující život a zdraví).

15. Celkově je tedy ze skutkového hodnocení azylového příběhu žalovaným zřejmé, že žalobkyni věří málo (převážně ze srozumitelných a logických důvodů). Není však už zřejmé, čemu konkrétně věří, čemu už ne, na základě jakých podkladů tak činí a proč. To

samo o sobě by odůvodňovalo kasaci napadeného rozhodnutí.

16. V konkrétních skutkových okolnostech však tyto nedostatky nemohou mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Žalovaný totiž, i díky délce řízení, po právu a na věc přílehlavě zohlednil politickou změnu v roce 2019. Jestliže tedy byl azylový příběh žalobkyně založen na pronásledování motivovaném činností žalobně v opoziční straně proti tehdejšímu prezidentu, nelze s přiměřenou pravděpodobností předpokládat, že se tak nadále děje a že jde o vcelku běžný jev po volební porážce původního prezidenta Porošenka a zvolení Volodymyra Zelenského. Mezi jeho poradce ostatně patří i Michail Saakašvili, představitel Hnutí nových sil. Tento závěr má oporu v podkladech pro rozhodnutí a samotní žalobci to při ústním jednání před soudem uznali.

Humanitární azyl

17. Srozumitelné, logické a věcně přílehlavé je uvážení žalovaného o absenci důvodů pro udělení humanitárního azylu (srov. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 105/2004-72, č. 375/2004 Sb. NSS, ke kritériím přezkumu kombinace neurčitého právního pojmu a správního uvážení). Situace žalobkyně se nijak nevymyká situace matek, které nesplňují předpoklady pro udělení azylu či doplňkové ochrany. Samotná absence mezinárodní ochrany neznamená, že žalobkyně musí opustit území České republiky a již vůbec neznamená, že by musela být oddělena od svého dítěte. To může cestovat s ní, nebo může zůstat s otcem na základě dohody obou rodičů. Tato dohoda přitom je výkonem, nikoliv omezením rodičovských práv, takže stát je zásadně povinen ji respektovat (čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). O zásah do práv dítěte natožpak jejich porušení nejde, protože dítě je povinno svých rodičů dbát, a to i v tom, že určí místo jeho bydliště (§ 857, § 858 občanského zákoníku). Způsob a obsah výkonu rodičovských práv tedy zůstává na uvážení rodičů, rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany jim v tom nebrání. Při rozhodování pak žalovaný nemusel zohledňovat nejlepší zájem dítěte, protože rozhodnutí neudělení mezinárodní ochrany matce se dítěte může týkat pouze zprostředkovaně ve faktické rovině. Za toho stavu by bylo třeba tento zájem zohlednit pouze, pokud by zákon s ochranou zájmů dítěte výslovně počítal (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 950/19 ze dne 14. 4. 2020). To § 14 zákona o azylu nečiní.
18. Důvody pro udělení humanitárního azylu žalobci spatřovali zejména ve zdravotním stavu žalobce b). Ze správního spisu nicméně vyplynulo, že žalobkyně před žalovaným uvedla, že žalobce je zdravý. Podle podkladů zaslaných přímo soudu spočívají zdravotní problémy žalobce v tom, že mu bylo po narození operováno srdce a od té doby je pravidelně kontrolován. Jiné problémy nemá, žalobkyně se nicméně domnívá, že v ČR bude mít dostupnou vyšší úroveň lékařské péče. To ovšem nepředstavuje důvod pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Život a zdraví žalobce nejsou bezprostředně ohroženy a i na Ukrajině se mu dostane lékařské péče. Byl tam ostatně operován, takže péče bude alespoň dostatečná. Samotná nižší úroveň lékařské péče pak nezakládá důvody zvláštního zřetele (srov. rozsudky NSS č. j. 2 Azs 8/2004-55 ze dne 11. 3. 2004, č. j. 5 Azs 14/2012-30 ze dne 14. 11. 2013, č. j. 9 Azs 196/2016-47 ze dne 8. 12. 2016 a další).
19. Z ústního jednání před soudem přitom vyplynulo, že podstata problému spočívá v tom, že žalobkyně nemůže požádat o povolení k pobytu na území České republiky přímo na jejím území, ale musí za tím účelem vycestovat na Ukrajinu. Jakkoliv lze pochopit, že to je nepohodlné a náročné (nejen finančně) zvláště pro rodinu s malým dítětem, ani to nepředstavuje případ zvláštního zřetele hodný. Toto nepříznivé nastavení totiž není nezamýšlenou tvrdostí českého cizineckého práva, ale chtěnou vlastností, kterou soud není

oprávněněn zmírnit (srov. přiměřeně odst. 28 rozsudku KS v Brně č. j. 41 Az 53/2020-36 ze dne 3. 2. 2021).

Závěr

20. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl dle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobci neměli ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Žádný z účastníků tak nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.).
21. O odměně ustanovené tlumočnice soud rozhodl samostatným usnesením č. j. 60 Az 69/2019-80. Stejně tak rozhodne i o odměně ustanoveného zástupce.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 21. května 2021

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce